

## ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВПОРЯДКУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ КОМУНАЛЬНОЇ УСТАНОВИ «МИКУЛИНЕЦЬКА ОБЛАСНА ФІЗІОТЕРАПЕВТИЧНА ЛІКАРНЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

**С. М. ПІДХОВНА, асистент  
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»**

*У статті наведено проектні пропозиції щодо озеленення та благоустрою парку комунальної установи «Микулинецька обласна фізіотерапевтична лікарня реабілітації». Розроблено композиції з декоративних рослин та підібрано елементи благоустрою, які будуть використані для реконструкції окремих ділянок парку.*

### **Озеленення, благоустрій, парк, насадження**

Територія комунальної установи Тернопільської обласної ради «Микулинецька обласна фізіотерапевтична лікарня реабілітації» становить історичну цінність. Формування природоохоронного світогляду у процесі озеленення – головний зміст просвітницької діяльності на рекреаційних ділянках, якою є фізіотерапевтична лікарня реабілітації. Вивчення стану Микулинецького парку свідчить, що на сьогодні необхідне проведення комплексу заходів щодо відновлення його естетичного вигляду та забезпечення належного рівня подальшого його функціонування.

В Україні питаннями збереження і відновлення парків займалися І. С. Косенко, І. О. Косаревський, Л. О. Казаринов, М. А. Кохно, О. О. Пасічний, П. І. Макаренко, П. П. Савченко, Д. М. Криворучко, О. О. Ільєнко, О. Л. Липа, Л. І. Рубцов, І. О. Косаревський, Ю. О. Клименко, які присвятили свої наукові праці дослідженню паркових насаджень та розробці рекомендацій щодо їх подальшого утримання.

**Метою досліджень** була розробка проектних пропозицій щодо реконструкції парку та благоустрою території Микулинецької обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації для підвищення естетичності, декоративності та функціональності даної території.

**Результати досліджень та їх аналіз.** Досліджуваний об'єкт розташований у межах населеного пункту на землях, які перебувають у віданні Микулинецької селищної ради за адресою: Тернопільська область, Тербовлянський район, селище Микулинці, вул. Галицька, 2 [5, 6].

Микулинецький палац – пам'ятка збереженої палацової архітектури України. Його будівництво у 1760 році розпочала вдова

великого коронного гетьмана Речі Посполитої Юзефа Потоцького – Людвіга Потоцька. Наприкінці вісімнадцятого століття Потоцькі продали містечко магнатові Петрові Конопці, який перебудував головний корпус палацу у стилі пізнього ампіру. Навколо палацу було розбито великий ландшафтний парк вільного планування. Парк зберігся до нашого часу і деякі його дерева мають дуже поважний вік [5].

Під час передпроектного аналізу території об'єкта було проведено інвентаризацію існуючих насаджень, зроблено фотофіксацію основних елементів, складено опорний план території об'єкта.

Таксономічний склад дендроценозів встановлювали методом маршрутних обстежень (назви рослин за С. К. Черепановим). Інвентаризацію виконували згідно з вимогами «Інструкції з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України». Під час обстеження аналізували такі показники як: видовий склад, висота, діаметр, фітосанітарний стан.

Детальні обстеження насаджень проводили у два етапи: осінній та весняний. Візуально визначали ступінь пошкодження та ураження листя за відомою шкалою Н. П. Красинського.

В результаті проведення таксаційної інвентаризації паркових насаджень Микулинецької обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації встановлено 44 види дендрофлори.

За натурного обстеження паркової території виявлено, що парк перебуває у задовільному стані та вимагає часткової реконструкції. На всій території облаштовано недостатню кількість спеціальних місць відпочинку і малих архітектурних форм, доріжки знаходяться у незадовільному стані, бордюри із самшиту та квітники потребують реконструкції, недостатнє освітлення центральної частини.

Функціональне зонування території відповідає парковому ландшафту, який добре ув'язаний з рельєфом місцевості, рослинністю та відповідає цільовому призначенню.

Рельєф досліджуваної ділянки у центральній частині однорідний, рівнинного характеру, у південній частині спостерігається незначний нахил території. Центральну частину парку передбачається формувати у регулярному стилі, а інші – у ландшафтному стилі, враховуючи характер і рельєф місцевості.

В результаті проведеної роботи і аналізу території лікарні було визначено п'ять функціональних зон: вхідну, зону активного відпочинку, зону тихого відпочинку, фізкультурно-оздоровчу та господарську.

Вхідна зона розташована з врахуванням архітектурно-планувальної організації парку і напряму руху відвідувачів. Ця зона оформлена двома біогрупами з хвойних кущів у поєднанні з

квітниковими рослинами. Також у ній передбачене облаштування автостоянки. На території парку є головний та додаткові входи.

Зона активного відпочинку представлена квітниками, рядовими та груповими насадженнями дерев і кущів, малими архітектурними формами, газонним покриттям та декоративним мощенням.

Композиційним центром центральної частини парку є квіткові композиції, які вносять у перспективу кольоровий контраст і посилюють емоційні враження відвідувачів. З обох боків від них знаходиться газон з розміщеною на ньому деревною та кущовою рослинністю.

Капличка, деревно-кущова рослинність, доріжки, сухий струмок, плоский рокарій, відпочинкові майданчики – компоненти, які створюватимуть затишок у зоні тихого відпочинку.

Фізкультурно-оздоровча зона представлена спортивним майданчиком.

Господарська зона представлена будівлями, які слід прикрасити насадженнями. Господарські забудови можна оздобити обплетеними виткими рослинами та ізолювати за допомогою живої огорожі.

Підібрані елементи благоустрою і озеленення забезпечать декоративні акценти, які підкреслять естетичне та оздоровче значення території. Для даного об'єкта були запроектовані малі архітектурні форми, які розподілено за групами: побутові (альтанки, лави, місток, трельяжі, утилітарні елементи – урни, ліхтарі) та допоміжні (огорожа, дорожньо-стежкове покриття).

Альтанки, розташовані у вхідній зоні і у зоні тихого відпочинку, слугуватимуть для відпочинку відвідувачів.

Лави заплановано розташувати вздовж пішохідних доріжок. Також запроектовано лави коричневого кольору, які розміщені в альтанках для довготривалого відпочинку у дощову або спекотну погоду. Біля лав передбачено встановлення урн для сміття, які за формою і матеріалом можуть бути різноманітними, а їх забарвлення, як правило, підпорядковуються загальному кольоровому рішення ділянки.

Освітлення, як компонент об'ємно-просторового формування середовища, припускає відповідність архітектурному оточенню, його масштабу, пропорціям ритму і підкоряється загальній композиції [2]. На території парку запроектовано ліхтарі, які повинні підсвічувати у вечірній час доріжки та цікаві елементи озеленення. Вздовж прогулянкових доріжок передбачається встановлення ліхтарів висотою 60-70см на металевих опорах.

У благоустрої садово-паркових об'єктів важливе місце займають дороги і доріжки різної конструкції. Плиткове покриття передбачене у вхідній зоні і у зоні активного відпочинку, в інших зонах проектується щебеневе покриття.

Огорожа території паркових об'єктів не лише сприяє кращій організації території, але й часто виступає як декоруючий елемент [4]. Цьому сприяє й матеріал (цегла, метал, дерево) з яких їх будують. Проектом передбачено встановлення металевої кованої огорожі.

Для озеленення ділянки підібрані деревні і кущові породи з найціннішими декоративними якостями, які здатні створювати колорит і характер оформленої ними території та структуру даного мікроландшафту в цілому.

Квітникові рослини у загальній структурі насаджень завдяки барвистості й великій декоративності займають особливе місце і висаджують їх на самих видних та парадних місцях, особливо привабливо вони виглядають у художньому поєднанні з малими архітектурними формами і природним ландшафтом. В озелененні використовують багато видів, різновидів і сортів декоративних трав'янистих рослин [4]. У центральній частині об'єкта проектом передбачено 7 квітникових композицій.

Плоский рокарій — спрощений варіант кам'янистого саду, для створення якого не вимагається природного схилу або штучного насипу. Враження гірського ландшафту створюється умілим підбором і розміщенням каменів та рослин. Найбільш високі точки досягаються крупними валунами і кущами, серед яких висаджують низькорослі та ґрунтопокривні рослини. Зазвичай плоский рокарій відрізняється невеликими розмірами [3].

Групові посадки дерев і кущів – основний композиційний прийом об'ємного і колоритного оформлення відкритих та напіввідкритих просторів. За допомогою окремих пейзажних композиційних груп створюються ілюзії ближніх і дальніх перспектив [4].

Проектом передбачено створення чистих і мішаних кущових груп. Група із трьох екземплярів розміщується за вершинами рівностороннього трикутника, з чотирьох – за кутами рівностороннього чотирикутника (квадрата, ромба), з п'яти – за кутами неправильного чотирикутника та на деякій відстані від його центра.

Рядові, алеїні, групові посадки та поодинокі екземпляри саду доцільно створювати таких видів рослин: ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.), ялівець китайський 'Голд Кост' (*Juniperus chinensis* 'Gold Coast'), туя західна 'Голден Глобе' (*Thuja occidentalis* 'Golden Globe'), туя західна 'Санкіст' (*Thuja occidentalis* 'Sunkist'), барбарис Тунберга 'Темнопурпуровий' (*Berberis thunbergii* 'Atropurpurea'), ялина канадська 'Коніка' (*Picea glauca* 'Conica'), вейгела квітуча (*Weigela florida* (Bge.) A.DC.), бузок звичайний (*Syringa vulgaris* L.), самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.), спірея японська (*Spiraea japonica* L.), дейція шорстка (*Deutzia scabra* L.).

Бордюри – це вузькі невисокі смуги стрижених кущів або рослин з декоративним листям, які служать облямівкою певної озелененої

території [3]. Проектом передбачено використання бордюрів як складового елементу регулярного квітникового оформлення. Бордюри запроектовані з самшиту вічнозеленого (*Buxus sempervirens* L.).

Газон – це певна ділянка однорідної території з штучним дерновим покривом, який створюється посівом і вирощуванням трав (переважно багаторічних злаків) для декоративних, спортивних, ґрунтозахисних або інших цілей [1]. Проектом передбачено влаштування звичайного садово-паркового і партерного газону.

**Висновки.** Озеленення території — тривалий і складний процес, який пов'язаний з комплексним виконанням робіт агротехнічного і будівельного характеру. На сьогоднішній день Микулинецький парк перебуває у задовільному стані і потребує реконструкції. Для даної території запроектовані групи із деревної і кущової рослинності, квітникові композиції та композиції з використанням каміння. Також запропоновані малі архітектурні форми, такі як альтанка, пергола, лави та урни для сміття.

### Список літератури

1. Гегельський І. Н. Мистецтво паркового пейзажу: Як закласти сільський парк/ І. Н. Гегельський – К.: Знання, 1993. – 272 с.
2. Гостев В. Ф. Проектирование садов и парков / В. Ф. Гостев, Н. Н. Юскевич. – М.: Стройиздат, 1991. – 340с.
3. Коваленко С. В. Благоустрій міст та населених пунктів / С. В. Коваленко - Інформаційно-аналітичний збірник. – К., 2006. – Вип. №4. – 80 с.
4. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць / В. П. Кучерявий – Світ, 2005. – 456 с.
5. Микулинці: палац Людвіки Потоцької [Електронний ресурс] / А. Бондаренко. – Режим доступу: <http://ukrainaincognita.com/ternopilsk-oblast/terebovlyanskyi-raion/mykulyntsi/mykulyntsi-palats-lyudvyky-pototskoi>.
6. Микулинецький палац [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.

*В статье приведены проектные предложения по озеленению и благоустройству парка коммунального учреждения «Микулинецкая областная физиотерапевтическая больница реабилитации». Разработаны композиции из декоративных растений и подобрано элементы благоустройства, которые будут использованы при реконструкции отдельных участков парка.*

### **Озеленение, благоустройство, парк, насаждения**

*The article presents the design proposals for landscaping and beautification of the park municipal institution "Mykulynetska Regional Hospital physiotherapy rehabilitation." The assortment of decorative plants is developed and elements are neat equipments with modern amenities, which will be used for the reconstruction of separate areas of park.*

***Gardening, landscaping, park, space***